

ZÁRÓVIZSGA TÉTELEK

Az autizmus spektrum pedagógiája szakirány
z á r ó v i z s g á j á r a

a nappali/levelező/esti tagozat hallgatói részére

A 2024/25-ös tanévtől ASP szakirányon tanulmányaikat megkezdőknek

1. Az autizmus neurobiológiai alapjai

Kulcsfogalmak: etiológia; rizikótényezők; idegrendszeri jellegzetességek; prevalencia; társuló állapotok („komorbiditás”)

2. Az autizmus spektrum viselkedéses képe

Kulcsfogalmak: autizmus spektrum; autisztikus diád; jellegzetes erősségek és gyengeségek (viselkedéses kép); életkori változások, prognózis

3. Az autizmus szűrése és diagnosztikája

Kulcsfogalmak: autizmus spektrum, evidencia-alapú diagnosztika eszköztára, alapelvei, BNO-10, DSM-5; BNO-11; korai szűrés/diagnosztika, felnőttkori szűrés/diagnosztika; differenciáldiagnosztika

4. Az autizmus pszichológiai háttere

Kulcsfogalmak: naiv tudatelmélet, végrehajtó működések, centrális koherencia/részletfókuszált észlelés; hatás a szűrésre, diagnosztikára, fejlesztésre/támogatásra; kiegészítő és alternatív magyarázatok

5. Az autizmus-specifikus támogatás alapelvei, céljai és módszerei

Kulcsfogalmak: tudományos evidencián alapuló gyakorlat (EBP), komprehenzív megközelítés, autizmusbarát környezet

6. Protetikus környezet és vizuális támogatás az autizmus spektrumán

Strukturált környezet, tér-idő szervezés, tevékenységszervezés, egyéb vizuális támpontok; individualizált eszköztár

7. Az individualizált pedagógiai felmérés és tervezés

Kulcsfogalmak: pedagógiai felmérés; informális és formális felmérés; autizmus-specifikus területek; felmérési technikák; rövid-, közép-, és hosszú távú tervezés; átmenet-tervezés; operacionalizált célkitűzés; a fejlődés követése, értékelése

8. A kognitív és viselkedéses technikák szerepe az autizmus-specifikus támogatásban

Kulcsfogalmak: objektivitás; viselkedéses megközelítés; operáns viselkedésmódosító technikák, pozitív megerősítés

9. A szocio-kommunikációs készségek előmozdítása a beszédet megelőzően és komplex kommunikációs igényű gyermekeknél és felnőtteknél

Kulcsfogalmak: beszéd előtti kommunikáció; nem, vagy alig beszélő személyek;

spontán, intencionális, funkcionális kommunikáció; komprehenzív pedagógiai megközelítés a kommunikációfejlesztésben; a kommunikációfejlesztés területei, jó gyakorlatai és technikái

10. A szocio-kommunikációs készségek előmozdítása jó verbalitású gyermekeknél és felnőtteknél

Kulcsfogalmak: a verbális-/nonverbális-/meta- kommunikáció nehézségei; pragmatikai aspektusok; spontán, intencionális, funkcionális kommunikáció; komprehenzív pedagógiai megközelítés a kommunikációfejlesztésben; a kommunikációfejlesztés területei, jó gyakorlatai és technikái

11. A szociális kompetenciák előmozdítása, tanítása

Kulcsfogalmak: komprehenzív megközelítés a szociális készségek fejlesztésében, a felmérés, tervezés és beavatkozás kulcsterületei és eszköztára az autizmus spektrumán, életkori dimenzióhoz és képesséprofilhoz illesztve

12. A szociális kompetenciák előmozdításának jó gyakorlatai és technikái

Kulcsfogalmak: a szociális készségek fejlesztésének autizmus-specifikus technikái a teljes spektrumon. Alapvető társas kompetenciák, az énkép, önismeret, önkontroll fejlődésének támogatása, az elmeolvasás, az érzelmek megértése és kifejezése, csoportkészségek, interakciók kortársakkal és más partnerekkel, az íratlan társas szabályok megértése, alkalmazása.

13. Tanulási készségek előmozdítása, tanulási stratégiák tanítása

Kulcsfogalmak: motiváció, percepció, figyelem, emlékezet, problémamegoldó gondolkodás, általánosítás sajátosságai, hatásuk a tanulási folyamatra. A támogatás módszertana.

14. Oktatási környezet és tananyag-adaptáció

Kulcsfogalmak: inkluzív nevelés, speciális nevelés-oktatás, akadémikus készségek kulcsterületei a korai időszakban, a tantervi szabályozás szintjei, oktatási célok és stratégiák, egyedi taneszközök, tantárgyi specifikumok a köznevelési rendszer különböző szintjein és intézménytípusaiban, minősítés, értékelés, akadémikus készségek és felnőttkor

15. A napi életvitel és az önállóság elősegítése az autizmus spektrumán

Kulcsfogalmak: önállóság; önállóság területei (önkiszolgálás és háztartási készségek; munka és szabadidő egyes aspektusai, szolgáltatások igénybevétele); a fejlesztés módszerei, technikái, jó gyakorlatai, etikai megfontolások

16. Viselkedésmenedzsment autizmusban

Kulcsfogalmak: a viselkedésmenedzsment alapvető szempontjai; menete; eszköztára; etikai megfontolások; pozitív viselkedéses támogatás (PBS)

17. Autizmussal élő emberek támogatása az ellátórendszer különféle szinterein, jogi és módszertani vonatkozások, társadalmi beágyazódás

Kulcsfogalmak: az autista emberek támogatásának szinterei, szabályozói; etikai és emberi jogi szempontok; érdekképviselő; szükségletek; ellátási lehetőségek Magyarországon

18. Együttműködés a támogatásban résztvevő partnerekkel

Az együttműködések lehetséges résztvevői, formái, technikái, szinterei. A család helyzete, testvérek/családtagok támogatása; szülőképzés/támogatás. Az autizmus spektrum pedagógiája szakirányos gyógypedagógus kompetenciái, lehetséges szerepei a különböző támogatási formákban és életkorokban; etikai és emberi jogi szempontok

19. Életkori spektrumhoz illesztett támogatás: (1) koragyermekkori intervenció VAGY (2) támogatás felnőttkorban

Kulcsfogalmak (1): a koragyermekkori intervenció jogszabályi keretei, szakmai alapelvei; a fejlesztés célterületei; tipikus fejlődési mérföldkövek; egyéni fejlesztési terv kialakítása; bevonás és beavatkozás alapelvei és módszertani elemei, együttműködések

Kulcsszavak (2): felnőttkori kimenetel; bevonás és beavatkozás alapelvei; átmenetek tervezése/menedzselése; foglalkoztatás; lakhatás, párkapcsolatok, szexualitás; veszteség, gyász; időskor; pszichiátriai problémák; együttműködések; etikai megfontolások

20. Intellektuális- és nyelvi képességekhez, illetve társuló állapotokhoz illesztett támogatás: (1) autizmus-specifikus támogatás magas támogatási szükségletű (súlyos halmozott fogyatékos) gyermekek/felnőttek számára VAGY (2) jó intellektusú, jó verbalitású autista gyermekek és felnőttek támogatása

Kulcsfogalmak (1): definíció; az ellátás szinterei, jogszabályi keretei; egyéni felmérés, tervezés és beavatkozás célterületei, alapelvei és módszertani elemei; felnőttkori kimenetel; krízis; a család támogatása

Kulcsszavak (2): definíció; bevonás, felmérés, tervezés és beavatkozás célterületei, alapelvei és módszertani elemei; együttnevelés előnyei/veszélyei; szorongás és distressz megelőzése